

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-88>

Хабаз Ганна, студентка магістратури НАОМА
(науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент О. Ю. Денисюк)

Щодо творів сучасних польських митців у колекції фонду Серралвеш

Ключові слова: польське сучасне мистецтво, фонд Серралвеш, Мирослав Балка, Вільгельм Сасналь, Моніка Сосновська, Пауліна Оловська.

Hanna Khabaz, MA Student, NAFAA
(academic mentor: PhD, Associate Professor Olha Denisyuk)

About the works of modern Polish artists in the collection of the Serralves Foundation

Abstract: the report presents a brief outline of the artworks of the Polish contemporary painters such as W. Sasnal, M. Sosnowska, M. Balka and P. Olowka in the Serralves Foundation in Porto, Portugal.

Key words: Polish contemporary art, Serralves Foundation, Myroslav Balka, Wilhelm Sasnal, Monika Sosnowska, Paulina Olowka.

За останні десятиліття польське сучасне мистецтво впевнено проявляється на міжнародній мистецькій арені. Визначально, наприклад, що сьогодні у відкритих джерелах доступною є інформація про колекції польського мистецтва у таких музеях, як Тейт Модерн, МоМА, Центр Помпіду та інших. Проте, ще залишаються незаними та недослідженими колекції з різних приватних збірок Європи, зокрема, в Португалії. Тому метою дослідження є спроба висвітлення та мистецтвознавчий аналіз творів польських митців з колекції фонду Серралвеш. Наукова новизна обумовлюється тим, що вперше аналізуються твори саме польських митців із цієї збірки.

Мультидисциплінарний фонд Серралвеш (започаткований 1989 р.) вважається одним із найуспішніших культурних проєктів у Португалії, а його колекція становить понад 4300 творів мистецтва. Ядром збірки Серралвеш є сучасне мистецтво, зокрема, роботи, що були створені у період від 1960-х рр. і до сьогодні. Серед найвідоміших імен митців можна назвати такі: Ів Кляйн, Енді Воргол, Аніш Капур, Сінді Шерман, Жуан Міро (близько 100 робіт) та інші. Також тут зберігаються і твори відомих сучасних польських митців. Це передусім живопис та інсталяції Мирослава Балки, Вільгельма Саснала, Пауліни Оловської та Моніки Сосновської – учасників та призерів багатьох міжнародних виставок та біенале.

Творчість сучасного скульптора та відеохудожника Мирослава Балки (1958 р. н.) у колекції фонду репрезентована двома роботами: «Без назви» (1994) та «The Fence» (1998, у співавторстві з Люком Туймансом). Для творчості художника характерними є мінімалістичні символічні роботи, що розкривають теми пам'яті, тілесності та війни. Його інсталяція

“The Fence” – це парканна клітка, що відділяла єврейський квартал, в якому проживав Мирослав у дитинстві, від іншої частини містечка Отвоцьк. Цей твір декларує те, як переосмислення значення лише одного предмета може повністю змінити спогади про щасливе дитинство.

Доробок найдорожчого на сьогодні сучасного польського митця Вільгельма Сасналя (1972 р.н.) представлений чотирма роботами: “Director”, «Мошкіце 1», «Мошкіце 2», «Мошкіце 3» (2005). Така кількість робіт не є чимось надзвичайним, адже художник користується неймовірною популярністю. Його роботи наразі зберігаються у всіх провідних галереях світу. Як і для більшості польських художників, тема Другої світової війни, та зокрема Голокосту, стала однією з провідних і для цього майстра. На трьох роботах з колекції фонду В. Сасналя зобразив місто свого дитинства – Мошкіце, що для нього репрезентує відчуття постійного страху. В той час у місті розташовувався завод азотних сполук, а його мешканці постійно очікували катастрофу через націлені на них, як вони вважали, американські ядерні боєголовки.

Пауліна Оловська (1976 р.н.), що певний час навчалася у Португалії, є авторкою двох представлених у музеї творів – інсталяції “Fruzer” та картини “Niebieski ptak” (2013). Для створення цільних робіт художниця змішує найрізноманітніші форми, такі як живопис, фотографія, текстиль, перформанс, музика, неони та інші. Однією з провідних тем польської мисткині є пошуки та аналіз утопій та естетик різних епох.

Також фонд є власником інсталяції Моніки Сосновської (1972 р.н.) під назвою “Gate 1” (2014). Цей твір, що є тільки першою частиною мистецького квартету, виконаний у вигляді деформованої металевої конструкції, в якій глядач може розрізнити обриси воріт та паркану. Художниця у більшості своїх візуальних робіт надихалася післявоєнним модернізмом в архітектурі. Видозмінюючи фізичну форму, здавалося б, негнучких об’єктів, М. Сосновська на ментальному рівні працює зі сприйняттям глядачів, змушуючи їх сумніватися у реальному представлених об’єктів.

Отже, фундація Серралвеш у місті Порто, на сьогодні є найбільшою публічною репрезентацією польського мистецтва у Португалії. Інші музеї та колекції мають значно менші зібрання, наприклад, колекція Берардо – дві роботи польських художників (М. Маркевич та Г. Сташевського) із його сорока тисяч експонатів та музей Гюльбенкяна (Р. Артимоуські, Т. Мисловський, Я. Пшибильський, Є. Тхужевський, Х. Свеховська, Й. Овідська). Отже очевидним видається те, що хоч зацікавлення сучасним польським мистецтвом у Португалії розпочалося відносно недавно, безсумнівно, що з роками кількість його поціновувачів буде зростати, адже приватні фонди та музейні збірки стабільно поповнюються.

